

BODA József *
Az afganisztáni mérleg
(*Afghanistan results.*)

Absztrakt

Afganisztán a világpolitikában egyre nagyobb szerepet kapott a XXI. században. A szovjet megszállás, majd kivonulás továbbá a terrorista mozgalmak háttérterületeként a nagy nemzetközi erőkoncentrátumok arra törekedtek, hogy az ország a vonzáskörükbe tartozóan konszolidálódjon. Ebből fakadóan 2003-tól az Európai Unió, a NATO fokozott szerepvállalást valósított meg a térség rendvédelmi struktúrájának felépítése és fenntartása tekintetében is. Ebben vettek részt Magyarország részéről a magyar rendvédelmi szakemberek. Az új afgán rendvédelmi struktúrát nehéz körülmények között az alapokról kiindulva kellett újjáteremteni, amely embert próbáló feladatot jelentett a magyar misszió tagjai számára. A magyar kontingensek feladataikat mégis példamutatóan teljesítették.

Kulcsszavak:

afgán rendőrség ; Egyesült Nemzetek Szervezetének Különleges Afganisztáni Missziója ; Egyesült Nemzetek Szervezetének Afganisztáni Segélynyújtó Missziója ; Egyesült Nemzetek Szervezetének Afganisztáni Különleges Misszió ; Egyesült Nemzetek Szervezetének Józsolgálati Missziója Afganisztánban és Pakisztánban

Abstract

Afghanistan has a growing role in the 21 century. The Soviet occupation, the withdrawal and the power concentration of terrorist groups tried to influence the country to establish themselves in Afghanistan. Since 2003 the European Union and the NATO are increased their activities to develop and sustain an effective law enforcement structure. As a member of the two organization Hungarian law enforcement officers were involved in those operations. To rebuild the new Afghan law enforcement system was very challenging for the Hungarian Officers. The Hungarian Contingents performance were exemplary!

Keywords:

afghan police ; United Nations Special Mission to Afghanistan [UNSM] ; United Nations Assistance Mission in Afghanistan [UNAMA] ; United Nations Special Mission to Afghanistan [UNSM] ; United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan [UNGOMAP]

★

- *Open Researcher and Contributor ID* = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (**ORCID**)
<https://orcid.org/0000-0002-4010-896X>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- *Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement* = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

- *National University of Public Service Faculty of Law Enforcement* = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar és Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar.

@: Boda.Jozsef@uni-nke.hu

DOI : 10.31626/HU-EISSN2530094X.VIITOM.19-56.p

A magyar rendvédelmi szervek tevékenysége az afganisztáni biztonsági erők fejlesztésében a kevésbé publikált témák közé tartozik, pedig Magyarország afganisztáni szerepvállalásával kapcsolatban számos tanulmány, cikk, sőt könyv is napvilágot látott.¹ Ezek a közlemények azonban túlnyomóan csak a magyar katonák munkáját, helytállását mutatják be, és csak elvétve hallottunk arról, hogy a magyar rendvédelmi testületek tagjai is kivették a részüket az afganisztáni rendvédelmi szervek felkészítéséből, fejlesztéséből és ez által az ország demokratikus átalakításából.

A Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központja (BM NOK)* 1999. évi megalakulása óta foglalkozott a válságkörzetekben megvalósuló rendvédelmi békefenntartás feladataival. Javaslatokat dolgozott ki a belügyminisztérium vezetése számára a magyar rendvédelmi szervek nemzetközi békefenntartói és polgári válságkezelői részvételére.

Afganisztánnal kapcsolatban már 2001 közepén kaptunk egy megkeresést, hogy delegáljunk szakértőt az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa (ENSZ BT)* Afganisztánnal foglalkozó 2001. évi határozata alapján létrehozott ellenőrzési szervezetébe, amely egy New York-i székhelyű megfigyelő csoportból, és egy Afganisztánba telepített, az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)* szankciókat kikényszeríteni hivatott támogató csoportból állt.

2003 áprilisában, az ENSZ Békefenntartó Főosztályáról (ENSZ BF)*, a Magyarország New York-i ENSZ nagykövetségén keresztül érkezett egy felkérés a magyar belügyi tárcához, hogy jelöljünk egy fő — legalább ezredesi rendfokozattal rendelkező — rendőrtisztet, az ENSZ Főtitkár Afganisztáni Különleges Képviselője, rendőri főtanácsadói beosztására.

Figyelemmel a közelgő Európai Unió (EU)* csatlakozásunkra, létrehozták a Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Főosztályt*, azzal a feladattal, hogy hazánk nemzetközi fejlesztéspolitikáját anyagilag is támogassa, és hozzájáruljon a fej-

* Glosszárium

lódó országok felzárkóztatásához. Velük együttműködve készítette elő, és indította el a BM NOK* az afganisztáni rendvédelmi szervek fejlesztésével kapcsolatos tevékenységét.

2003 októberében háromfős delegáció egy hetes afganisztáni előkészítő útjával olyan összetett tevékenység kezdődött el, amelyre addig még nem volt példa a magyar rendvédelmi szervezetek békefenntartói tevékenységének történetében.²

A kormány 2003 decemberében határozatot hozott az afgán rendőrség kiképzésében való magyar részvételről. Hozzájárult ahhoz, hogy a Magyarországnak a nemzetközi terrorizmus elleni harc terén vállalt kötelezettségei teljesítése keretében az újjászervezett afgán rendőrség személyi állományának kiképzésében — háromszor tíz hetes időtartamra — legfeljebb hat főből álló magyar kiképző csoport vegyen részt. Ebben a határozatban felhatalmazta a belügyminisztert a kiképzésben részt vevő magyar kontingens tagjainak kijelölésére, felkészítésére és útba indításuk előkészítésére.³

Történelmi visszatekintés és földrajzi környezet

Az országban végzett régészeti kutatások azt bizonyítják, hogy ezen a területen már 50 000 évvel ezelőtt is éltek emberek, és egyes kutatók szerint a világon elsőként itt alakultak ki olyan közösségek, amelyek mezőgazdasági művelést folytattak.⁴

Afganisztán történelme során a térséget uraló birodalmak alárendeltségébe került. Először a Perzsa-birodalom részévé vált, majd *Nagy Sándor* hódította meg, később a mongolok igázták le. Az iszlám létrejötte nyomán az iszlám vallás hódított Afganisztán területén, jelenleg is az ország lakosságának a döntő többsége mohamedán. A XIX. századtól az orosz és a brit birodalom vetélkedett egymással azért, hogy Afganisztán melyik birodalom befolyási övezetévé váljon. Ebben a játszmában a britek tettek szert előnyre.

Az utolsó uralkodó az afgán trónon ZAHIR király volt, akit Mohammed DUAD Kán 1973-ban fosztott meg a trónjától elnökként átvéve tőle a hatalmat.

* Glosszárrium

Az Afgán Népi Demokratikus Párt 1978-ban puccsal vette át a hatalmat, mellyel párhuzamosan felkelés jött létre a kommunista hatalomgyakorlás ellen.

1979-ben a szovjet hadsereg bevonult Afganisztánba, majd 10 év után 1989-ben kivonultak az országból. Ezt követően a mudzsahedinek, majd a tálibok uralták az országot, ahol erőteljes vallási orientáltságú közigazgatást valósítottak meg.

A 2001. IX. 11.-ei Amerikai Egyesült Államok New York városában lezajlott terrortámadás nyomán az amerikai hadsereg légitámadásokat intézett Afganisztán ellen, mint az Oszama bin LADEN-féle terrorszervezet hátszaga ellen. Ezt követően a nyugati világ eskalációja kiszélesedett és elmélyült, melynek során a vallási fanatikusokat fegyveres harcok eredményeként kiszorították a hatalomból és hozzákezdtek a nyugati mintájú államalakulat kiépítéséhez az ENSZ* és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (North Atlantic Treaty Organisation [NATO])* és az EU* segítségével.

Az ország nyugati típusú újjászervezésében vettek részt Magyarország részéről rendvédelmi szakemberek az afgán rendvédelem kiépítése és beindítása érdekében.

Kétszeri halasztás után a következő választások 2019 szeptemberére vannak kitűzve. Jelenleg magas szintű tárgyalások folynak az amerikai diplomácia és a Taliban képviselői között. ⁵ **(I.sz. melléklet)**

Afganisztánnak nem csupán a történelmi és az abban fejlődő kultúrája más, mint az európai országoké, hanem természeti körülményei is jelentősen eltérnek az Európában megszokottaktól. A 4 500 – 6 000 méter magas Hindukus hegységben húzódó, hosszú, keskeny keleti nyúlvány választja el egymástól a tőle északra fekvő Tádzsikisztánt Pakisztántól és Indiától. Az ország északon Üzbegisztánnal és Türkmenisztánnal, keleten Kínával, nyugaton pedig Iránnal határos. Tengerpartja és tengeri kijárata nincs. Területének túlnyomó része mély völgyekkel szabdalt, magas hegyvidék. Legmagasabb pontja a Hindukusban található Novsak csúcs (7 485 méter). Területe 625 225 négyzetkilométer. Lakossága: 29 929 000 fő.

Ásványkincsekben igen gazdag. Délkeleten arany, ezüst, réz, ón, vasérc lelőhelyek találhatóak, míg északkeleten drágaköveket és féldrágaköveket (lazurit, smaragd, azurit) bányásznak, északon pedig jelentős kőolaj- és földgázkészlettel rendelkezik. Az országban ezen kívül található még urán, szén, króm, talkum, barit, kén, grafit és kősó.

Afganisztán vízrajzát alapvetően a központi hegyvidék határozza meg: jelentősebb vízfolyásai – az ettől északra, a Hindukus-hegységben eredő Amu-darja folyó kivételével – ezen a hegyvidéken erednek és innen áradnak szét sok-sok irányba. Az Amu-darja folyó 960 km hosszan képezi az ország északi határát.

Afganisztán legnagyobb részének időjárása száraz kontinentális, mivel a Hindukus hegylánc elzárja az országot az Indiai-óceán felől érkező esőktől. Az ország nagy részén mind az évszakos, mind a napi hőingadozás igen nagymértékű. Eső általában csak március – május között hullik. Afganisztán déli és délnyugati része félsivatag, illetve sivatag, kivéve a Kabul folyó völgyét és az északi határvidéket, amely mediterrán éghajlatú. A hegységekben az éghajlat természetesen hegyvidéki, és az ország területének jelentős része a hóhatár fölött terül el.

Fővárosa: Kabul. Államformája: iszlám köztársaság. Hivatalos nyelve: az afgán (pastu) és a perzsa (dari), beszélt nyelvek még az arab, a hazara és az üzbég.

Pénzneme: az afgani (AFN)= 100 puls. Az egy főre jutó hazai össztermék (GDP): 800 USD. Vallások: szunnita mohamedán (84%), és síita (15%) egyéb (1%).⁶

Az afganisztáni békefolyamat alakulása

Afganisztánt 1946-ban vették fel az ENSZ* tagállamai közé.

A Szovjetunó az 1979-es inváziót az ENSZ Alapokmány 51-es pontjára, és a Szovjet Afgán Barátsági és Együttműködési Egyezményre hivatkozással a kabuli kormány felkérésére hajtotta végre. 1980. I. 14-én az ENSZ Közgyűlés a Szovjetunió diplomáciai elszigeteléséről határozott és felszólított minden

* Glosszárrium

idegen csapat Afganisztánból történő kivonására. A csapatkivonásra végül csak közel tíz év után került sor, 1989. II. 15-én.

Az ENSZ Biztonsági Tanács (BT)* 1988. X. 31-ei — 622. számú — határozatával engedélyezte az ENSZ Jószolgálati Irodájának Misszióját Afganisztánban és Pakisztánban (United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan [UNGOMAP])*.⁷

Afganisztánban 1989 - 1992 között polgárháború zajlott.

Az ENSZ Afganisztáni Különleges Missziója (United Nations Special Mission to Afghanistan [UNSMIA])* 1993 decemberében indult az ENSZ Közgyűlés döntése alapján.

A Taliban Iszlám Mozgalom vezetői Kabul elfoglalása után (1996 szeptember) azonnal követelték, hogy az ENSZ Közgyűlés ismerje el hatalmukat, és hogy hivatalosan is ismerjék el őket Afganisztán törvényes képviselőjének. Ezeket a követeléseiket azonban nem teljesítették. 1996-2001 között továbbra is Burhanuddin RABBANI kormánya képviselte Afganisztánt az ENSZ-ben.

Az ENSZ BT* 1996. X. 22-én hozott határozatában felhívott az ellenségeskedések abbahagyására, a külső beavatkozás és a fegyver szállítások befejezésére, valamint a nők és gyermekek elleni diszkrimináció beszüntetésére.

Az 1998. VIII. 28-ai ENSZ BT* határozat ismét az ellenségeskedés beszüntetését követelte, valamint nyomozás lefolytatását a megölt két ENSZ* alkalmazott és a katonai tanácsadó gyilkossági ügyében. A ENSZ BT* 1998. XII. 8-án kelt határozata ismételten követelte a ENSZ BT* korábbi, 1193-as határozatának teljesítését, valamint támogatásáról biztosította az UNSMA* missziót.

Az ENSZ BT* 1999. X. 15-én kelt határozata követelte, hogy a Taliban vezetés adja ki Oszama bin LADENT, megtöltotta repülőgépek fel- és leszállásának engedélyezését a Taliban uralta területeken, valamint elrendelte a Taliban kormány bankszámláinak befagyasztását. Az ENSZ BT* 2000. XII. 17-ei határozata ismételten követelte Oszama bin LADEN kiadatását, és

* Glosszárrium

további gazdasági és katonai szankciókat vezetett be. Az ENSZ BT* újabb, 1363-as határozata egy megfigyelő mechanizmus felállításáról döntött, beleértve a két előző határozatban foglaltak teljesítésére vonatkozó megfigyelést, ellenőrzést is.

Mivel ezek sem hozták meg a kívánt eredményt az Amerikai Egyesült Államok szintén az ENSZ Alapokmány 51-es pontjában foglalt önvédelmi jogra hivatkozva, de ENSZ* felhatalmazás nélkül 2001. X. 7-én támadást indított az országban található terrorista bázisok felszámolására, Oszama bin LADEN elfogására, és a Talib rendszer megdöntésére.

Az ENSZ* által előkészített és 2001. XII. 5-én megkötött Bonni Egyezmény volt az első, az egyezmények sorában, amely Afganisztán újjáépítésével foglalkozott. Itt határoztak az országban létrehozandó demokratikus intézményrendszerről, a 2004-es elnökválasztásról és a 2005-ös parlamenti voksolásról, amelyek az ENSZ* segítségével kerültek végrehajtásra.

Az ENSZ BT* 2001. XII. 20-án hozott határozata az Afganisztánba kiküldendő nemzetközi békefenntartó egységről, hogy az betöltse a tálib rezsim veresége után keletkezett biztonsági űrt. A Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF)* feladata eltért a hagyományos békefenntartó erők feladatától: elsődlegesen támogatói szerepköre volt, az új afgán vezetés biztonsági feladatait kellett segítenie.

Kofi ANNAN ENSZ főtitkár kezdeményezésére 2002. I. 21-22-én egy nemzetközi donor konferenciára került sor Tokióban, ahol az afganisztáni újjáépítéshez 4,5 000 000 000 amerikai dollárt ajánlottak fel a támogató országok, köztük hazánk is felajánlott 1 000 000 amerikai dollárt.

2002. III. 28-án indult az ENSZ Támogató Missziója Afganisztánban (United Nations Assistance Mission in Afghanistan [UNAMA])* , amely ma is folytatódik.

A NATO* 2003-ban kezdte meg ISAF* néven a katonai missziót, működésüket pedig az ország egész területére kiterjesztették. Huszonhat tartományi újjáépítési csoportot hoztak

* Glosszárrium

létre, melyek közül a bagláni csoport 2007-ig holland, majd magyar vezetés alatt állt.

Az ország történetében először demokratikus választások során 2004-ben, Hamid KARZAI választották meg Afganisztán elnökének, akit 2009-ben újraválasztottak.

2010-ben a lisszaboni NATO-csúcson született megállapodás arról, hogy a közép-ázsiai ország biztonságának megőrzéséért viselt felelősséget fokozatosan átadják az afgán biztonsági erőknek, az ISAF pedig 2014 végéig teljesen felhagyott a harci műveletekkel. A terv az volt, hogy 2014 után a NATO* elsősorban „... a biztonsági struktúrák kialakításához.”, afgán katonák kiképzéséhez fog támogatást nyújtani.

Ekkor az ISAF* mintegy 130 000 katonája — köztük 90 000 amerikai — segítette az afgán kormányt.

A Taliban uralom 2001 végi megdöntésével megnyílt a lehetőség arra, hogy az ENSZ* politikai és anyagi támogatást nyújtson a 2001. XII. 21-én létrejött Afgán Átmeneti Hatóság számára.

Akkor az országban közel 20 ENSZ* szervezet tevékenykedett. Ezek egyike az UNAMA*, és azon belül a Rendőri Tanácsadó Csoport (RTCS)* volt. Az ENSZ Biztonsági Tanács* 2002-ben — 1 401. számú határozatával — rendelte el a misszió létrehozását és határozta meg mandátumának alapjait. A misszió mandátumát évente felülvizsgálják, és új irányokat határoznak meg.

A misszió fő feladata a politikai jószolgálati tevékenység volt. Ezen belül feladatát alkotta még a demokratikusan megválasztott kormány, a békefolyamat és az újjáépítés támogatása, az alapvető emberi jogok betartásának, megvalósulásának ellenőrzése, a polgári lakosság védelme a fegyveres konfliktusok során, a jó kormányzás elősegítése és a regionális együttműködés erősítése.⁸

Az UNAMA* rendőri tanácsadók száma nyolc-tíz fő körül változott az eltelt időszak alatt.

Fő feladataik közé tartozott tovább a stratégiai szintű tanácsadó munka, mind az ENSZ főtitkár afganisztáni különmegbízottja, mind a helyi belügyminisztérium vezetése számára. Részt vettek az országban működő Nemzetközi Rendőri Koordinációs

* Glosszárrium

Testület (International Police Coordination Board [IPCB]) * munkájában. Az UNAMA* tevékenységének kiemelt területei a nemzeti kábítószer stratégia támogatása, az emberi jogok érvényre juttatása, technikai segítségnyújtás és koordináció a segélyezés, az újjáépítés, a gazdasági fellendülés területén. Ezen kívül a rendőri főtanácsadó elnökkölt a RTCS*-ben, amelynek tagja volt minden olyan nemzetközi szervezet, amely a helyi rendvédelmi szervek fejlesztésével kapcsolatos tevékenységet végzett. Sajnos a folyamatosan romló biztonsági (célzott támadások, öngyilkos merényletek, robbantásos merényletek stb.) helyzet nehéz feladat elé állította az UNAMA* Rendőri Tanácsadó Csoportját is. A tanácsadó csoportban rendőri szakértők mellett, büntetés-végrehajtási és jogi szakértők is helyet kaptak. Az RTCS* segítségével már 2002-ben létrehozták az Afgán Független Emberi Jogi Bizottságot*, amely — az Afgán Igazságügyi Reform Bizottságnak* nyújtott tanácsaival és támogatásával — újjáépítette az ország igazságügyi rendszerét. Kezdeményezésük nyomán hozták létre a Jogi és Rendészeti Vagyonkezelői Alapot, amely arra volt hivatott, hogy két évre biztosítsa az afgán rendőrség képzését és a személyi állomány fizetését.

A magyar rendőri komponens

2002-től az ENSZ* felkérése alapján Németország vezette az afgán rendőrség és határőrség újjáalakítását ezzel is támogatva az Afgán Átmeneti Hatóságot. Mivel Afganisztán újjáépítése nem volt lehetséges a biztonság feltételeinek megteremtése nélkül, ezért a biztonsági szektor reformját a nemzetközi közösség a legsürgesebb feladatának tartotta, és kiemelt jelentőségűként kezelte.

A biztonsági szektor reformját egy-egy résztvevő állam vállalta fel. Az Amerikai Egyesült Államok az afgán hadsereg átalakítását, az Egyesült Királyság a kábítószer elleni küzdelmet, Japán a különböző fegyveres alakulatok leszerelését és a polgári életbe való visszaülleszkedésük megszervezését, Németország a rendőrség reformját, Olaszország pedig az igazságügyi rendszer, és a büntetés-végrehajtás reformját valósította meg.

* Glosszárrium

Hamid KARZAI már a 2002 márciusi németországi látogatásán aláírt egy megállapodást, amelyben a német fél vállalta az afgán rendőrség újjáépítését, amibe beletartozott a kabuli Rendőr Akadémia átépítése, a rendőri alapképzés megszervezése, 15 új rendőrállomás felépítése a fővárosban.⁹

A Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalás alapján vett részt az afganisztáni helyzet rendezését célzó erőfeszítésekben. Ebben a munkában kívánt segítséget nyújtani a magyar kormány, amely létrehozta — a külügyminiszter elnökletével működő — Nemzetközi Fejlesztési és Együttműködési Tárcaközi Bizottságot.*

A Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Főosztályával (KÜM NFF) * együttműködésben a magyar rendőrség 2004-től vett részt az afgán rendőrség újjászervezésében és oktatásában. 2004-2005-ben, hat-hat fős rendészeti kiképző kontingens tartott oktatást a *kabuli Rendőr Akadémián*.¹⁰ Fő feladatuk az új afgán rendőrség felső és középfővezetőinek a képzése volt. Munkájukat az afganisztáni Német Rendőri Projekt Iroda (German Police Projekt Office for Afghanistan - GPPO) koordinálta és szervezte.

Az eredeti megállapodástól eltérően újonc rendőrök és kiképzők oktatása helyett, az afgán rendőrség tábournoki karának a kiképzésében kellett részt venniük. Ennek oka az volt, hogy az amerikai kormány által támogatott DynCorp magáncég, Nemzetközi Bűnügyi Nyomozási Képzést Támogató Programjával (International Criminal Investigative Training Assistance Program - ICITAP) teljes egészében átvette az alapképzést, és ugyanezt a képzést adta a kabuli Rendőr Akadémia is.

Az afgán belügyminisztérium ezért a fő hangsúlyt a felsőszintű vezetők, tábournokok és ezredesek képzésére helyezte: 80 tábournok és mintegy 600 ezredes kiképzését kellett a tervek szerint rövid időn belül megoldani.

A csoport által otthonról hozott oktatási anyagokból, valamint a kontingens tagjainak szakmai tapasztalatainak felhasználásával, egy hét alatt összeállítottak egy képzési programot a

* Glosszárium

tábornokok részére, amelyet a német fél nagyon jónak talált, és azonnal elfogadott, mely alapján megindulhatott az oktatás. A német és a norvég kiképzőkkel közösen hajtották végre ezt a feladatot a magyar kiküldöttek. A norvég csoport végezte az alapvető rendőrségi szervezési, ellenőrzési, menedzsmenti feladatok oktatását, a német kiképzők kriminológiai, és bűncselekmény felderítési képzést adtak. A magyar csoport feladata volt a taktikai és műveletirányítási képzés. Ezen belül a fő témakörök voltak a demonstrációkkal kapcsolatos rendőri feladatok, váratlan veszélyhelyzetekre történő reagálás, biztosítási feladatok állami vezetők látogatása esetén, terrorizmus és terror ellenes tevékenység, magas kockázatú rendőri akciók tervezése, valamint az ezekhez kapcsolódó közlekedés rendészeti feladatok.

A program 2004. V. 18-án kezdődött, és 11 hónapig tartott. A programban résztvevők a befejezést követően oklevelet kaptak. Két fő magyar közlekedési rendőr szakember, az ezredesi tanfolyam mellett az akadémián tartott továbbképzést az akadémia oktatóinak, valamint a minisztérium közlekedésrendészeti felelős munkatársainak.

A tábornoki tanfolyamok befejeztével kezdődött meg annak a 600 fő ezredesi, illetve alezredesi rendfokozatú afgán rendőrtisztnek a kiképzése is, amely az új afgán rendőrség középvezetésének gerincét képezte.

A választások közeledtével a képzés meggyorsítása miatt főleg elméleti foglalkozások kerültek túlsúlyba ezért a képzési anyaghoz kapcsolódó filmeket, képekkel illusztrált képzési anyagokat használtak, főleg személyvédelem, rendőri akciók, elfogások tervezése végrehajtása, katasztrófa helyzetekre, váratlan eseményekre történő rendőri intézkedésekkel kapcsolatos témakörökben.

Az akadémián folyó képzést állandó nemzetközi érdeklődés kísérte. Látogatást tett az akadémián többek között az amerikai és angol nagykövet, valamint az iráni belügyminiszter. A német belügyminiszter a Rendőr Akadémián tett látogatása alkalmával nagyra értékelte az itt végzett munkánkat, megköszönte Magyarország segítségét az afgán újjáépítésben, valamint Európa újra egyesítésében. Szinte naponta érkeztek kül-

földi televízió társaságok, hogy riportot készítsenek a kiképzésekről. A bizonyítványok átadását a kabuli televízió is közvetítette. A kiküldetés 11 hónapja során több mint 1 100 fő felső- és középvezetői beosztásban lévő afgán rendőrtiszt vett részt a csoport által szervezett felkészítő tanfolyamokon. A rendőri vezetőknek nyújtott felkészítés mellett a német programiroda felkérésére a csoport tagjai tanácsadóként és megfigyelőként részt vettek az új afgán határőrség szakembereinek kiképzésében is.¹¹

A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport Rendőri Tanácsadó és Szakértői Kontingense is derekasan kivette a részét az afgán rendőrség újjászervezéséből. A Tartományi Újjáépítési Csoport egy újszerű megoldás volt a katonák és civilek közös tevékenységére az újjáépítéshez nyújtott segítség összetett feladatában. Összetételüket a nemzetek a saját értelmezésük szerint határozzák meg, ezért egyes nemzeteknél a katonai oldal volt sokkal hangsúlyosabb, míg másoknál a civil irányítás volt a főszerep.

A Külügyminisztérium által megfogalmazott célok elérése érdekében, 2007-től az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) 2006. évi kormányhatározata alapján, három fő szakértőt vezényelt Afganisztán Baghlan tartományában tevékenykedő magyar Tartományi Újjáépítő Csoport mellé.¹² A határozat nyolc minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal számára írt elő feladatot, az eredményes nemzeti szerepvállalás megvalósítása érdekében.

Az IRM a vezénylést megelőzően döntött arról, hogy az afgán rendőrség hivatásos személyi állományának tartandó képzésekkel valamint tárgyi, technikai fejlesztésekkel részt vesz a Tartományi Újjáépítő Csoport munkájában szakemberei által. A NOK* 2007. II. 26. és 2007. III. 3. között ki is küldött egy előkészítő csoportot a helyszínre, akik hasznos információk birtokában tértek haza, amelyet a kiutazásra tervezett kontingens kiválasztásánál, felkészítésénél, a felszerelés és a képzési programok összeállításánál hatékonyan tudtak alkalmazni.

A rendvédelmi szakértők külföldi vezénylésének, a képzések és fejlesztések költségeire a fenti 2006. évi kormányhatározat alapján létrehozott tárcaközi bizottság, 120 000 000 forintot

* Glosszárium

biztosított. A rendészeti kontingens tagjainak kiválasztását, felkészítését, a programok tervezését és összeállítását az IRM Nemzetközi Oktatási Központ végezte.¹³

Hazánk európai uniós csatlakozásával újabb önálló felajánlást tett, miszerint a Magyarország 2006-tól aktívan részt vállalt a Tartományi Újjáépítési Csoportok támogatásában. A budapesti diplomácia — ezen belül is, mint a projekt szakmai irányítója és kivitelezője az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Oktatási Központ (IRM NOK) — vállalta, hogy az Európai Unió ekkor szerveződő rendőri (EUPOL Afghanistan)* missziójába kiképzőket küld az afganisztáni rendvédelmi szervek folyamatos felkészítéséhez.

Mivel azonban a többnemzetű EUPOL meglehetősen lassú ütemben szerveződött, hazánk 2007. VII. 15-én — az EUPOL jóváhagyásával — három fővel a közép-afganisztáni Baghlan tartomány Pol-e Khomri városban települt „Camp Pannonia” magyar katonai tábor bázisán beindította a missziót. A kontingens fő feladata a tartomány rendvédelmi felsővezetőivel történő folyamatos kapcsolatkeresés, kapcsolattartás és kapcsolatépítés mellett a helyi rendvédelmi szervezeteknek történő tanfolyamok szervezése volt.

A — főképpen kéthetes — képzési programokat a kontingens állította össze, a tanrendet, a leadásra kerülő szakmai előadások órarendjét pedig az IRM NOK készítette el. A tanfolyamok angol nyelven történő levezénylésére alkalmas, nemzetközi békeművelési missziókban előzőleg tapasztalatot szerzett előadók, rövid felkészítést követően kerültek kiküldésre. Kikutatásukat, illetve minden, a képzésekkel összefüggő háttérfeladat előkészítését, és végrehajtását is az IRM NOK végezte.

2007. IX. 22 és 2008. XII. 15. között 325 fő afgán rendőr vett részt a kontingens által szervezett különböző tanfolyamokon. A tanfolyamokon összesen 13 témakört oktattak, amely képzésen Baghlan tartomány 1 100 fős rendőrségének 30%-a vett részt.¹⁴ **(II. sz. melléklet)**

2007. IX. 12-én Pol-e Khomriban került átadásra a képzések helyszínéül szolgáló, magyar pénzből épült tantermi bázis-épületet, illetve több más felújított helyiség is.

A felújított épületekben még a 2007-es esztendő végén beindult a rendszeres írás-olvasásoktatás, valamint az informatikai alapképzés. A 2007-2008-as esztendőben számos kéthetes, úgynevezett „nagykurzus” sikeres lebonyolítása került megszervezésre.¹⁵

A képzések 2009-ben is folytatódtak, melyek általában egy-két hetes időtartamot öleltek fel, és a résztvevők létszáma 15-30 fő között mozgott. Ennek keretében került sor:

- tűzoltók képzésére;
- kábítószer ellenes képzésre;
- rendőrök képzésére;
- számítástechnikai alapképzésre;
- taktikai képzésre;
- jogi alapok képzésére;
- és nyomozók képzésére.

A Rendőri Tanácsadó és Szakértői Kontingens az oktatási tevékenység mellett ugyanolyan súllyal és fontossággal bíró fejlesztési feladatokat is ellátott. A projektek lényege, hogy a tartományi rendőrség technikai eszközparkját és infrastruktúráját a kontingens anyagi lehetőségeihez képest fejlessze és javítsa. A fejlesztések összhangban álltak a képzésekkel, ennek megfelelően egy végrehajtott tanfolyamhoz legtöbbször fejlesztésekre is sor került, olyan formában, hogy ezt a végzett hallgatók kapták meg a tanfolyamok végén. **(III. sz. melléklet)**

A bekövetkezett változások — az EUPOL színre lépése, és a KÜM támogatás csökkenése — következtében a 2009-es év programjait már csak két fős oktató csoport szervezte, tervezte és irányította. Folytatódott a tartományi rendőrségének oktatása, képzése és a különböző, az afgán rendőrség tevékenységét elősegítő fejlesztési feladatok végrehajtása. 2009-ben 12 tanfolyam keretében 580 fő helyi rendőr képzését biztosította a kontingens, és 11 kisebb-nagyobb értékű fejlesztést hajtott végre a tartományi rendvédelmi szervek (büntetés-végrehajtás, rendőrség, tűzoltóság) számára. A csoport a munkáját 2010. április végével befejezte, tagjai sapkát cseréltek és csatlakoztak az Európai Unió afganisztáni rendőri missziójához.

Az Európai Unió Afganisztáni Rendőri Missziója 2007. V. 30-án vette kezdetét. A missziót három éves időtartamra ter-

vezték. Fő feladatát hatékonyan működő afgán rendőrség felállításának támogatása, a közigazgatás-építés és ezáltal a jogállamiság erősítése képezte. Hazánk az EU 210 főszerevezett műveletében öt fővel vett részt, emellett kétoldalú alapon különböző szakmai tanfolyamok megtartásával is hozzájárult az afgán rendőrség fejlesztéséhez, képzéséhez.

2008 január közepén az EUPOL AFGHANISTAN* misszió készen állt a magyar EUPOL-os kontingens fogadására, így 2008. I. 14-én egy fővel, majd 2008. II. 8-tól még két fővel¹⁶ már ebben az újjáépítési misszióban is képviseltette magát Magyarország. A két magyar kontingens tehát egymástól szakmailag függetlenül tevékenykedett.¹⁷

A jogállamiság talaján működő, demokratikus, szakképzett, jogkövető afgán rendőrség kialakítása volt a cél. A korábbi évek tapasztalatai azt mutatták, hogy rengeteg energia és fejlesztésre szánt összeg veszett kárba Afganisztánban mivel a különböző nemzetközi szervezetek között hiányzott az együttműködés. Az EUPOL AFG* és a vele párhuzamosan létrehozott Nemzetközi Rendőri Koordinációs Testület (International Police Coordination Board [IPCB])* fő feladata a koordináció megszervezése és az afgán rendőrség meghatározott szintjein mentori és tanácsadói feladatok ellátása volt.

Az IPCB*-t az EUPOL delegáltjai valamint az amerikai hadsereg Afganisztáni Egyesített Biztonsági Átmeneti Parancsnokság (Combined Security Transition Command Afghanistan [CSTC-A])* egységének tagjai alkották. Feladata részben megegyezett az EUPOL feladataival, azzal a különbséggel, hogy az IPCB* nem végzett tanácsadói feladatokat, csak koordinált.

A misszió vezetése Kabulban kapott helyett. A misszió vezetőjét két helyettes és több civil (helyi és nemzetközi) alkalmazott segítete. Szintén Kabulban helyezték el a belügyminisztériumban és a kabuli rendőrségen, határőrségen dolgozó mentorokat és tanácsadókat is (emberi jogi, kiképzési, kábítószerek ellenes büntetőjogi, politikai), valamint itt kapott helyet az IPCB* titkársága is.

* Glosszárrium

Afganisztánt öt rendőri régióra osztották fel:

- Központi Régió (RC Central),
- Északi régió (RC North),
- Déli Régió (RC South),
- Keleti Régió (RC East),
- Nyugati régió (RC West.).

Minden egyik régiót vezető afgán rendőr tábornokhoz egy-egy EUPOL rendőri tanácsadót delegáltak, akiknek a feladata a régión belüli tartományokban működő EUPOL mentorok és tanácsadók munkájának irányítása volt, valamint kapcsolattartás a különböző nemzetközi civil és katonai szervezetekkel.

Afganisztánban a biztonsági helyzet és a szélsőséges életkörülmények miatt az EUPOL rendőri tanácsadókat csak katonai táboraiban lehetett elhelyezni. Egy táboron belül általában egy mentor, egy bűnügyi tanácsadó és egy kiképzési tanácsadó dolgozott. Ahol erre szükség volt, ott a létszám kiegészül egy határőr tanácsadóval is.

2013 februárjában kezdődött meg a Pol-e-Khomri Területi Iroda felszámolása, és az irodát 2013. III. 10-én hivatalosan is bezárták.

2016. VIII. 30-31-én az EUPOL AFGHANISTAN* és az Afgán Belügyminisztérium két napos konferenciát rendezett az afganisztáni rendőri tevékenység jövőjéről. A konferencián áttekintették az elért eredményeket, és a jövőbeli feladatokat.

Az eredetileg három évre tervezett misszió 2016. XII. 31-el ért véget.

Az Európai Unió Külügyi Szolgálat szerint a misszió által elért eredmények voltak:

- profi szervezetté alakította az Afgán Nemzeti Rendőrséget,
- bevezette a közösségi rendőri munkát az országban,
- növelte az afgán belügyminisztérium hatékonyságát,
- az afgán jogszabályokat a nemzetközi emberi jogi szabályokhoz alakították.

Ezek az eredmények nem jöhettek volna létre a magyar kontingens tagjainak példamutató tevékenysége nélkül. **(IV. sz. melléklet)**

A magyar rendőri kontingensek kiválasztása, felkészítése

Hazánkban a békefenntartói feladatokra induló szakemberek felkészítése a BM NOK* megalakításáig (1999) nem működött egységes elvek alapján. Ugyan minden egyes kiküldetés előtt volt valamilyen felkészítés, azokat azonban elsősorban a kijelölt kontingensek parancsnokaira bízta.

A BM NOK* megalakulásától 2012-ig alapfeladatként végezte a rendőri, katonai és polgári békefenntartói, válságkezelői feladatokra induló rendvédelmi, katonai és polgári szakértők, alegységek kiválasztását és felkészítését. 2000 és 2012 között mintegy 350 fő részesült a nemzetközi szervezetek által előírt két-három hetes missziós alapképzésben és több mint 1 000 szakértő pedig egy-két hetes célfelkészítésben.¹⁸

Az alapképzés során a misszióban szükséges alapismereteket sajátították el a kiküldetésben résztvevők, míg a célfelkészítésen az adott konfliktus övezettel kapcsolatos részletes információkat kapták meg.

Az utóbbi években nagy igény mutatkozott a fejlődő országok részéről a rendvédelmi szervek demokratikus átalakítása során szerzett, és az EU* csatlakozással kapcsolatos magyar tapasztalatok iránt. A BM NOK* szervezésében ezért az érdeklődő országok parlamentjeinek Rendészeti Bizottságai (Finnország, Indonézia, Koszovó, Macedónia) és oktatási szakértői (Afganisztán, Bosznia-és Hercegovina, Horvátország, Irak, Koszovó, Montenegró, Szerbia) jártak hazánkban tanulmányúton.

Gondot fordított a BM NOK* a missziókban felgyülemlt tapasztalatok feldolgozására, a *missziós állomány felkészítésére*, a hazatérők visszailleszkedésének segítésére és a missziós hagyományok ápolására.

Kidolgozásra került a felkészítés teljes rendszere. **(V. sz. melléklet)**

A képzési tematikát az ENSZ*, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ)* és az EU* elvárásainak megfelelően, a missziókban szerzett gyakorlati tapasztalatok felhasználásával dolgozták ki. Oktatóként olyan magyar és külföldi

* Glosszárium

előadókat alkalmaztak, akik már teljesítettek külszolgálatot, jól beszéltek angolul és elismert szakemberek voltak a téma oktatásában.

Az Európai Unió csatlakozás küszöbén átértékelésre kerültek hazánk nemzetbiztonságával kapcsolatos témái, és állásfoglalás született a világ válságócainak hazánk biztonságára gyakorolt hatásairól, valamint azok kezelésében való részvétel prioritásairól. Egyben pedig a missziós élet során várható helyzetek kezelése érdekében a megfelelő ismereteket tartalmazó alaptanfolyamok témái is kidolgozásra kerültek. **(VI. sz. melléklet)**

A kontingensek személyi állományának összeállítása, a parancsnoki állomány kiválasztása során a fő szempont mindig a meghívó szervezet által kiadott irányelveknek való megfelelés volt. Ezek általában a következők voltak:

- egészségügyi alkalmasság,
- pszichológiai alkalmasság,
- fizikai alkalmasság,
- a missziós nyelv (általában az angol) tárgyalóképes ismerete,
- legalább 2 éves gépkocsivezetői gyakorlat,
- minimum 5 éves rendvédelmi tapasztalat (vezetőknél 8 év).

Fontos szempont volt egy-egy kontingens összeállításánál, hogy a résztvevők legalább 30%-a már missziót megjárta tapasztalt személyekből álljon. Ők képesek voltak segíteni a kevésbé tapasztaltaknak a missziós területre való kikerkezéskor és a kezdeti időszakban. A missziós területen a konkrét beosztásba helyezések során úgy osztották el a személyi állomány tagjait, hogy minden kisebb létszámú és azonos helyre kerülő csoportba kerüljön tapasztalattal rendelkező „veterán” is. Ez a módszer nagyon jól bevált.

A kontingens parancsnoka minden esetben körültekintően került kiválasztásra. Afganisztán esetében ezt mindig saját magam végeztem! Az általános elvárásokon túl a parancsnokokkal szemben többletkövetelmények is felállításra kerültek:

- vezetői alkalmasság,
- legalább nyolc éves szakmai gyakorlati tapasztalat,
- legalább öt éves vezető gyakorlat,
- missziós tapasztalat.

A rendvédelmi válságkezelő missziókra folyó felkészítést jelenleg az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Oktatói és Kiképző Központja* szervezi.

Összességében megállapítható, hogy a magyar katonák afganisztáni szerepvállalása széles körben ismert, köszönhetően a honvédelmi minisztérium és a magyar honvédség sajtótevékenységének, a külügyi szolgálatot teljesítő rendvédelmi szakemberek tevékenységét csak a szakterületet művelők és a közvetlen környezet, a Család ismerte, ismeri!

Munkájukat politikailag bonyolult, sokszor életveszélyes, és fizikailag is embert próbáló környezetben végezték! Teljesítményüket az EUPOL misszió és a hazai szakmai vezetés is magasra értékelte, ezért többen közülük megkapták a „Szent György Érdemjelet”, a „Bátorságért Érdemjelet”, a „Békefenntartásért Emlékérmet”, a NATO* és az EU* érdemjeleket.

Végezetül a magyar rendvédelmi szervek tevékenységét az afganisztáni biztonsági erők fejlesztésében, azt a megállapítást lehet tenni, hogy a korlátozott anyagi lehetőségek dacára mind a három kontingens jelentős eredményeket ért el, elsősorban Baghlan tartományban, az afgán rendvédelmi szervek felkészítésében és technikai fejlesztésében.

* Glosszárrium

Jegyzetek:

¹ SZLANKÓ

² A delegáció tagjai voltak: dr. BODA József r.ezds. a belügyi tárca részéről, DÖMÖLKI Zsolt r.örgy. a leendő kontingens parancsnoka és JAKAB Péter belügyminisztériumi főosztályvezető helyettes.

³ 2 323/2003. (XII. 13.) Korm.hat.

⁴ FÜLÖP — HAJDÚ — HOSSZÚ: 30.p.

⁵ MARSDEN

⁶ FARAGÓ

⁷ KOOPS — MACQUEEN — TARDY — WILLIAMS: 269-274.p.

⁸ JONSTON: 55-75.p.

⁹ *Assistance in rebuilding the police force in Afghanistan.* 8-10.p.

¹⁰ A kontingens tagjai voltak: KOTRICZ János r.alez. kontingens parancsnok, BARNA Zsolt, KOLLÁR Zsolt, PAPP András, SERE Zoltán, TORDA Sándor, akik az első 2004. V. 9-én Kabulba érkezett kontingensben dolgoztak. A 2004 augusztusi váltással DELY Péter, SZABÓ Zoltán és TÓSA Péter lépett, a hazautazó KOLLÁR Zsolt, SERE Zoltán és PAPP András helyére.

¹¹ KOTRICZ: 153-155.p.

¹² KOTRICZ János. r.alez. kontingens parancsnok, BARNA Zsolt r.alez. és GYÖRI Gábor r.szds. voltak az első csoport tagjai.

¹³ DÖMÖLKI: 59-60.p.

¹⁴ SZABÓ: 169-171.p.

¹⁵ A kontingens tagjai voltak 2008-ban DÖMÖLKI Zsolt r.alez. kontingens parancsnok, GYÖRI Gábor r.szds., MÁJER János r.ftzls., KRAJCSÁR Ferenc r.tzls. és KÁROLYI Róbert. r.zls.

¹⁶ KOTRICZ János r.alez. kontingens parancsnok a Központi Régió rendőri főtanácsadója volt, DELY Péter r.alez. a misszió kábítószer ellenes tanácsadójaként, MÁRTON Csaba r.örgy. pedig az Északi Régióban mentorként dolgozott.

¹⁷ KOTRICZ: op.cit. 133-135.p.

¹⁸ BODA: Nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél. 66-68.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

- MARSDEN (5.;) — MARSDEN, Peter: *A talibok titkai, háborúk Afganisztánban.* [Tha Taliban: War and religion in Afghanistan.] Ford.: DURY Zsuzsa — MAJOROS Etelka — PATAT Bence. Budapest, 2002, Carving Kiadó. 168 p. HU-ISBN 963 00 9128 3.
- SZLANKÓ (1.;) — SZLANKÓ Bálint: *Maximum nulla áldozattal. A Magyar Honvédség afganisztáni háborújának igaz története.* Budapest, 2011, Athenaeum Kiadó. 319 p. HU-ISBN 978 963 29 3132 6.

TANULMÁNYOK

- BODA: Nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél. (18.;) — BODA József: Nemzetközi oktatás és képzés a magyar rendvédelmi szerveknél. *Belügyi Szemle*, XLIX.évf. (2001) 10. sz. 59-79.p. HU-ISSN 1218-8956.
- KOTRICZ (11.;17.;) — KOTRICZ János: Külügyminisztérium (NEFE) és Belügyminisztérium nemzetközi rendőri kiképző misszió, Afganisztán, 2004. május 18. - 2005 április. In SZABÓ Miklós (szerk.): *A magyar rendvédelmi erők szerepe a nemzetközi béke és stabilitás megteremtésében.* Budapest, 2010, IRM NOPVK. 182. p.
- SZABÓ (14.;) — SZABÓ Miklós: Tartományi Újjáépítési Csoport (PRT). A Magyar Köztársaság uniós felajánlásaképpen, Pol-e Khomri, Baghlan, Afganisztán. 169-171.p. In SZABÓ Miklós (szerk.): *A magyar rendvédelmi erők szerepe a nemzetközi béke és stabilitás megteremtésében.* Budapest, 2010, IRM NOPVK. 182. p. HU-ISBN —

TANKÖNYVEK

FÜLÖP — HAJDÚ —
HOSSZÚ
(4.):

FÜLÖP Sándor — HAJDÚ T. László —
HOSSZÚ István: *Afganisztán földrajza
biztonságpolitikai összefüggésben*. Bu-
dapest, 2007, Magyar Honvédség Geo-
információs Szolgálat – Magyar Hon-
védség Katonai Biztonsági Hivatal Tu-
dományos Kutatóhely. 198 p. HU-ISBN
978 963 06 3800 5.

KÉZIKÖNYVEK

KOOPS — MACQUEEN —
— TARDY — WILLIAMS
(7.):

KOOPS, A. Joachim – MACQUEEN,
Norrie – TARDY, Thierry – WILLIAMS,
D. Paul (szerk.): *The Oxford Handbook
of United Nations Peacekeeping Opera-
tions*, [Az Egyesült Nemzetek béke-
fenntartó műveleteinek Oxfordi kézi-
könyve.] Oxford, 2015, Oxford Univer-
sity Press. 800 p. GB-ISBN 978 019 96
8604 9.

ATLASZOK

FARAGÓ
(6.):

— FARAGÓ Imre (szerk.): *Nagy képes
földrajzi világtalasz*. Budapest, 2005,
Hibermia Nova Kiadó Kft. 58. p. HU-
ISBN 963 95 5536 3.

JELENTÉSEK, BESZÁMOLÓK, TÁJÉKOZTATÓK

JONSTON
(8.):

— JONSTON, Jan (szerk.): *Annual Review of
Global Peace Operations 2007*. [A 2007.
évi nemzetközi békefenntartás éves tájé-
koztatója.] London, 2007, Lynne Rienner
Publishing. 391 p. GB-ISBN 978 158 82
65098.

*Assistance in rebuild-
ing the police force in
Afghanistan*.
(9.):

— *Assistance in rebuilding the police
force in Afghanistan*. [Segítségnyújtás
az afganisztáni rendőrség újjáépítésé-
hez.] Berlin, 2004, Szövetségi Belügymi-
nisztérium Munkacsoportja „Segítségnyúj-
tás az afgán rendőri erők újjáépítéséhez”.
28 p. DE-ISBN —

KÉZIRATOK

DÖMÖLKI
(13.;

— DÖMÖLKI Zsolt: *Az Európai Unió Rendészeti modellje Afganisztánban*. Diplomamunka. (Nemzeti Közszerzői Társaság) Budapest, 2014.

JOGSZABÁLYOK

2 323/2003. (XII. 13.)
Korm.hat.
(3.;

2 323/2003. (XII. 13.) Korm.hat. az afgán rendőrség kiképzésében való részvételről.

Határozatok Tára, LII.évf. (2003)
56.sz. 502.p. HU-ISSN 2063-0395.

Glossárium:

*- Afgán Független Emberi Jogi Bizottság: a szervezett 2001-ben alakították meg. Fő feladata az emberi jogok érvényesülésének megfigyelése, védelme, és fejlesztése. Ezzel kapcsolatban konferenciákat és kutatásokat szervez, időszaki és éves jelentéseket készít.

*- Afgán Igazságügyi Reform Bizottság: 2002 novemberében alapították, azal a céllal, hogy nemzetközi jogi és pénzügyi segítséggel átalakítsa az afganisztáni igazságügyi rendszert. Az átalakítás és a hatékonyság növelése az EU támogatásával jelenleg is zajlik.

*- Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központja (BM NOK): a belügyminisztérium 1999-ben alapított képzési intézménye. A NOK felelős a rendvédelmi oktatást végző nemzetközi szervekkel kötött szerződésekből, megállapodásokból, jogszabályi kötelezettségekből eredő feladatok végrehajtásáért, továbbá továbbképzések megszervezéséért és lebonyolításáért aktuális igényeknek megfelelően két vagy többoldalú nemzetközi együttműködésben. A NOK önállóan és nemzetközi partnereivel együttműködve, magyar és külföldi rendvédelmi testületek tagjai részére különleges képzési lehetőségeket kínál, ami alkalmat ad a résztvevőknek a közbiztonságot érintő legújabb kihívások és az azokra született válaszok megismerésére, a legjobb gyakorlatok elsajátítására, és a hosszú távú együttműködést támogató és elmélyítő kapcsolatépítésre. Jelenleg az Országos Rendőr Főkapitányság alárendeltségében működik.

*- Afganisztáni Egyesített Biztonsági Átmeneti Parancsnokság (Combined Security Transition Command Afghanistan [CSTC-A]): egy 2006-ban létrehozott, az Amerikai Egyesült Államok által vezetett többnemzetiségű katonai szervezet Afganisztánban. Jelenleg is működik.

*- Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ): a világ legnagyobb biztonsági szervezete, amely Európa, Észak-Amerika és Közép-Ázsia 57 részt vevő államát fogja össze. Eredetileg 1975-ben értekezletként hozták létre, annak érdekében, hogy a Helsinki záróokmány értelmében alkalmi fórumot teremtsenek a többoldalú, de főképp a kelet-nyugati párbeszédnek. 1992-ben alakították állandó intézménnyé, az 1994-es budapesti konferencián vette fel a jelenlegi nevét. A bécsi székhelyű szervezet célja a korai figyelmeztetés, a válságmegelőzés, a válságkezelés, a válság utáni rehabilitáció. A legátfogóbb páneurópai biztonsági szervezet, 57 résztvevő + 11 partner állammal. Az EBESZ ENSZ Alapokmány VIII. fejezete által meghatározott regionális szervezet. Az európai biztonság és stabilitás megőrzése érdekében gyakorolt fő funkciói: a korai előrejelzés, a konfliktus megelőzés, a válságkezelés és a válságok megoldását követő rehabilitáció. A biztonságot átfogó és kooperatív módon kezeli, mivel a biztonság minden szektorával egységesen foglalkozik. Hivatalos nyelvei: angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz

*- Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ): a legnagyobb nemzetközi szervezet, amely az államok közti együttműködést hivatott elősegíteni a nemzetközi jog és biztonság, a gazdasági fejlődés, a szociális ügyek és az emberi jogok terén, valamint a világbéke elérésében. A II. világháború után, 1945-ben a Nemzetek Szövetsége utódjaként azzal a céllal alapították, hogy megelőzzék a háborúkat és lehetőséget adjanak az országoknak problémáik megtárgyalására. Jelenleg 193 tagja van.

*- Egyesült Nemzetek Szervezetének Afganisztáni Különleges Missziója (United Nations Special Mission to Afghanistan [UNSMIA]): a misszió 1993 decemberében indult az ENSZ Közgyűlés döntése alapján. Fő feladat a bizalom erősítése és a kapcsolatok létrehozása volt az afgán fél és az ENSZ Afganisztánban működő szervezetei között. 2001-ben került bezárásra.

*- Egyesült Nemzetek Szervezetének Békefenntartó Főosztálya (ENSZ BF): a szervezetet 1992-ben alakították meg. Felelős azért, hogy támogassa a tagállamok és a főtítkári erőfeszítéseit a nemzetközi béke és biztonság fenntartásában, elérésében és erősítésében. Ezt – a tagállamoktól kapott megbízásoknak megfelelően – az ENSZ békefenntartó műveleteinek tervezésével, előkészítésével és irányításával végzi. A főosztály vezetője a főtitkár nevében irányítja a békefenntartó műveleteket; műveleti politikát és irányelveket dolgoz ki és tanácsot ad a főtitkárnak a békefenntartással és az aknamentesítéssel kapcsolatos valamennyi kérdésben.

*- Egyesült Nemzetek Szervezetének Biztonsági Tanácsa (ENSZ BT): az ENSZ egyik fő szervezete. A BT az ENSZ Alapokmány 23. cikkelye alapján jött létre. Első ülését 1946. I. 17-én tartotta a londoni Church House-ban. Öt állandó és tíz választott tagja van. A Közgyűlés meghatározta a földrajzi összetételt is: a 10 választott tag közül 5 Ázsia vagy Afrika, 1 Kelet-Európa, 2 Latin-Amerika, 2 pedig Nyugat-Európa, vagy más, fel nem sorolt régió (pl. Ausztrália, Új-Zéland, Kanada) képviselője. A tagokat a közgyűlés 2 évre választja, minden évben 5 új tagot választanak. A lelépő tag nem választható azonnal újra. A Tanács folyamatosan ülésezik. A Biztonsági Tanácsot úgy szervezték meg, hogy bármikor összehívható legyen, ezért tagjai állandó képviseletet tartanak fenn New Yorkban.

*- Egyesült Nemzetek Szervezetének Jószolgálati Irodájának Missziója Afganisztánban és Pakisztánban (United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan [UNGOMAP]): a misszió 1988 májusa és 1990 márciusa között működött. Fő feladata a szovjet csapatok kivonásának, és a menekültek önkéntes visszatérésének a megfigyelése volt.

*- ENSZ Támogató Missziója Afganisztánban (United Nations Assistance Mission in Afghanistan [UNAMA]): egy politikai támogató misszió, amely az Afgán Kormány kérésére 2002-ben kezdte meg a működését és jelenleg is tart. Fő feladata, hogy az Afgán Kormánnyal közösen vezesse és koordinálja az ország érdekében a nemzetközi polgári összefogást.

*- Európai Unió Afganisztáni Rendőri Missziója (European Union Police Mission in Afghanistan [EUPOL Afghanistan]): 2007. V. 30-án indult a misszió, mivel az Európai Unió is tévőlegesen részt kívánt venni az afganisztáni újjáépítésben, s mivel a biztonsági szektor reformja az egyik kulcstényezője volt a változásoknak. Az EUPOL AFG és a vele párhuzamosan létrehozott Nemzetközi Rendőrségi Koordinációs Bizottság (IPCB) fő feladata a koordináció megszervezése és az afgán rendőrség meghatározott szintjein mentori és tanácsadói feladatok ellátása. Az eredetileg három évre tervezett misszió 2016. XII. 31-el ért véget.

*- Európai Unió (EU): gazdasági és politikai egyesülés, tagállamok szervezete, melyet 28 európai ország alkot. A regionális integráció iránt elkötelezett szervezett 1993. XI. 1-jével jött létre az 1992. II. 7-én aláírt maastrichti szerződéssel az Európai Gazdasági Közösség 12 tagországából. Nemzetközi szervezetként az unió működésében a nemzetek föléltetés és a kormányköziség jegyei keverednek. A döntéseket egyes területeken a tagállamok közötti tárgyalások alapján hozzák, míg más területek független, nemzetek feletti intézmények felelősségi körébe tartoznak, ahol nem szükséges a tagállamok teljes egyetértése. Az EU fontos intézményei és szervei között található az Európai Bizottság, az Európai Unió Tanácsa, az Európai Tanács, az Európai Bíróság és az Európai Központi Bank. Az Európai Parlament tagjait öt évre választják a tagállamok állampolgárai.

*- Észak-atlanti Szerződés Szervezete (North Atlantic Treaty Organisation [NATO]): katonai egyesülés, 29 észak-amerikai és európai ország szövetsége, amelyet a második világháború után, 1949. IV. 4-én alapítottak Washingtonban. A szervezet célkitűzéseit az Észak-atlanti Szerződés foglalja magában, amelynek értelmében a tagállamok minden politikai és katonai eszközt igénybe vesznek a tagországok szabadságának és a biztonságának megőrzése érdekében. Hivatalos nyelvei az angol és a francia. A NATO a hidegháborús fegyverkezési verseny egyik közvetlen eredménye. Napjainkban a tagországok határain túl is végez békefenntartói feladatokat.

- Jogi és Rendészeti Vagyonkezelői Alap: olyan pénzügyi támogatási rendszer, amely arra hivatott, hogy két évre biztosítsa (2002-2004) az afgán rendőrség képzését és a személyi állomány fizetését.

*- Külgyminiszterium Nemzetközi Fejlesztési Főosztály (KÜM NFF): feladata, hogy hazánk nemzetközi fejlesztéspolitikáját koordinálja, és ezáltal külpolitikai és külgazdasági célkitűzéseinkkel összhangban hozzájáruljon a fejlődő országok felzárkózásához. A nemzetközi fejlesztési együttműködés küldetése a fejlődő országok helyzetének fenntartható javítása, a szegénység elleni küzdelem, valamint a biztonság és stabilitás megteremtése. A politika ezáltal a nemzetközi béke egyik elismert sarokkövévé vált.

*- A Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (International Security Assistance Force [ISAF]): egy NATO vezetésű nemzetközi stabilizációs haderő Afganisztánban. Az ISAF felállítására és működésére 2001. XII. 20-án az ENSZ Biztonsági Tanácsa adott felhatalmazást a NATO számára. Kezdetben csak a főváros, Kabul környékének biztosítása volt a feladata, de később az egész ország területére kiterjesztette a tevékenységét. A NATO 2003. VIII. 11-én vette át az ISAF felett a parancsnokságot. A misszió 2015 I. 1-jén ért véget.

*- Nemzetközi Fejlesztési és Együttműködési Tárcaközi Bizottság: A Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés Koordinációs Tárcaközi Bizottság létrehozásáról szóló 1682/2014. (XI. 26.) Korm. határozat szerint a NEFE TB Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási szakpolitikája kapcsán tanácsadó jogkörrel felruházott testülete.

*- Nemzetközi Rendőri Koordinációs Testület (International Police Coordination Board [IPCB]): az IPCB 2007 januárjában került felállításra, Kabulban. Az EUPOL AFG 2007-es telepítése után annak delegáltjai valamint az amerikai hadsereg Afganisztáni Egyesített Biztonsági Átmeneti Parancsnokság (Combined Security Transition Command Afghanistan [CSTC-A]) egységének tagjai alkották a Testületet. Feladata részben megegyezett az EUPOL feladataival, azzal a különbséggel, hogy az IPCB nem végzett tanácsadói feladatokat, csak koordinált. Vezetője az afgán belügyminiszter. Az IPCB jelenleg is folytatja koordinációs tevékenységét az afgán rendvédelmi szervek fejlesztése érdekében

*- Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Oktatási és Kiképző Központja (ROKK): az Országos Rendőr-főkapitányság irányítása alá tartozó, önálló jogi személyiséggel rendelkező, önálló központi költségvetési szerv, amelyet az országos rendőrfőkapitány alárendeltségébe tartozó igazgató vezet.

*- Rendőri Tanácsadó Csoport (RTCS): az UNAMA részeként működik. Az UNAMA rendőri tanácsadók száma nyolc-tíz fő körül változott az eltelt időszak alatt. Fő feladatai közé tartozik a stratégiai szintű tanácsadó munka, mind az ENSZ főtitkár afganisztáni különmegbízottja, mind a helyi belügyminiszterium vezetése számára.

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet

Afgán történelmi kronológia.

II. sz. melléklet

A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport Rendőri Tanácsadó és Szakértői Kontingense által Baghlan tartományban tartott képzésének témái.

III .sz. melléklet

A kontingens által megvalósított fejlesztések Baghlan tartományban.

IV. sz. melléklet

Az afganisztáni missziókban résztvevők névsorai.

V. sz. melléklet

A rendvédelmi békefenntartói kontingensek tagjai számára kidolgozott felkészítési rendszer elemei.

VI. sz. melléklet

A missziós tanfolyamra jelölt személyi állomány alaptanfolyamának témái.

Afgán történelmi kronológia.

- **kr.e. 522-330** Afganisztán területét *Nagy Dareiosz* perzsa király (kr.e. 522 - kr.e. 486) és utódai, az AKHAMENIDA-birodalom uralta.
- **kr.e. 330-327** *Nagy Sándor*, III. Alekszandrosz (kr.e. 356-323) hódította meg a területet.
- **kr.u. 64-220** A KUSÁN-dinasztia uralkodásának korszaka. A Selyemút mentén a kereskedelem virágzott.
- **kr.u. 224-651** Afganisztán uralkodóit a SZÁSZÁNIDA-dinasztia és a heftaliti birodalom adta.
- **kr.u. 699-700** Az iszlám meghódította Afganisztánt. A hindu SAHI- és más dinasztiák a Damaszkuszban székelő OMAJJÁD-kalifák hűbéreseiként tevékenykedtek.
- **kr.u. 977-1186** A Ghazniból származó GHAZNEVIDA-dinasztia egy Iszfahántól Északnyugat-Indiáig húzódó birodalmat hozott létre.
- **kr.u. 1155-1227** *Dzsingisz* kán, eredeti nevén *Temüdzsin*, (1162-1227) elfoglalta egész Közép-Ázsiát és tágabb környezetét.
- **kr.u. 1370-1506** A TIMURID-dinasztia (alapítója *Timur Lenk*) uralkodásának kora Afganisztánban.
- **kr.u. 1506-1747** Afganisztán a MOGUL- és SZAFAVIDA-birodalomra bomlott szét.
- **kr.u. 1747-1772** Ahmed sah DURRANI (1722-1772) Kandaharból elindulva uralma alá hajtotta Afganisztán egész területét.
- **kr.u. 1809** Nagy-Britannia kölcsönös segítségnyújtási szerződést kötött SUDZSA Sah afgán emírrrel, Oroszországgal és Franciaországgal szemben.
- **kr.u. 1839-1842** Az első angol-afgán háború. A britek segítségével ismét SUDZSA Sah uralkodott.
- **kr.u. 1878-1880** Az második angol-afgán háború. Az 1879-es Gandamaki szerződés alapján Nagy-Britannia ellenőrizte az ország külügyeit.

- **kr.u. 1880-1901** Abdur RAHMAN Khan (1830-1901) a „Vas Emír” átfogó hódító hadműveletet hajtott végre és pastukat telepített le az ország északi részén. Nemzetközi szerződés alapján akkor alakultak ki Afganisztán jelenlegi határai.

- **kr.u. 1901-1919** HABIBULLAH KHAN emír (1872-1919) uralkodásának időszaka az országban.

- **kr.u. 1919-1929** AMAMULLAH Kán (1892-1960) uralkodása. Uralkodása idején az ország ismét elnyeri függetlenségét. Afganisztán európai típusú modernizálására törekedett, amely a vallási és hagyománypárti ellenzék ellenállásán megbukott.

- **kr.u. 1929** januárjától-októberéig a tadzsik Bahha-e-SZAKKAO irányította az országot, Kabul székhellyel.

- **kr.e. 1929-1933** között Muhammed NADIR Sah (1863-1933) volt Afganisztán királya, aki a törzsi és a vallási vezetők utasítására váltotta le Bahha-e-SZAKKAOT.

- **kr.u. 1933-1973** Mohammed ZAHIR Sah (1914-2007) az ország utolsó királyaként irányította Afganisztánt.

- **kr.u. 1973** júliusában Mohammed DAUD Khan (1909-1978) megfosztotta trónjától ZAHIR királyt, és az ország első elnökeként átvette a hatalmat.

- **kr.u. 1978** áprilisában az Afgán Népi Demokratikus Párt (ANDP) élén Nur Muhammad TARAIVAL (1917-1979) katonai puccsal átvette a hatalmat. Az országban felkelés indult a kommunista hatalom ellen.

- **kr.u. 1979.** IX. 14-én TARAKIT, párttársa Hafizullah AMIN (1929-1979) utasítására meggyilkolták. Hafizullah AMINT azután decemberben a szovjetek ölték meg, az ország elfoglalásával egy időben. A hatalmat Babrak KARMAL (1929-1996) vette át, mint az (ANDP) főtitkára és egyben a Forradalmi Tanács elnöke is 1986-ig. 1986-ban szovjet nyomásra Mohammad Najibullah AHMADZAI (1947-1996) került hatalomra, mint a köztársaság elnöke, és mint a párt főtitkára.

- **kr.u. 1989** februárjában a szovjet csapatok kivonultak Afganisztánból.

- **kr.u. 1992** áprilisában egy mudzsahed* kormány vette át a hatalmat Kabulban. A háború a hatalomért továbbfolytatódott.

- **kr.u. 1994** novemberében a Taliban mozgalom harcosai (Taliban)** elfoglalták Kandahart.

- **kr.u. 1995** szeptemberében a Taliban elfoglalta Heratot.
- **kr.u. 1996** szeptemberében a Taliban elfoglalta Dzsálalábádot és Kabult. Az országot 2001-ig vezetőjük, Mohammed OMAR mollah (1959-2013) irányította, mint a Legfelső Tanács vezetője.
- **kr.u. 1998** augusztusában a Taliban elfoglalta Mazar-i -Sharifot. Az Amerikai Egyesült államok légereje Afganisztáni célpontokat támadott, válaszul a Dar es Salaam-i és nairobi nagykövetségük elleni terrortámadásra.
- **kr.u. 1999** októberében az ENSZ Biztonsági Tanácsa szankciókat vezetett be Afganisztán ellen.
- **kr.u. 2000** szeptemberében a Taliban elfoglalta az ország északkeleti részén fekvő Talokant is.
- **kr.u. 2001.** IX. 09. merénylet következtében életét vesztette a Taliban mozgalom elleni Északi Szövetség legendás vezetője, Ahmad Sah MASZUD parancsnok.
- **kr.u. 2001.** IX. 11-én terrortámadás érte az Amerikai Egyesült Államok New Yorkban lévő Világkereskedelmi Központját, a Washingtonban székelő Hadügyminisztériumot, és lezuhant egy terroristák által elfoglalt repülőgép Pennsylvania államban. A támadásért az Afganisztánban bujkáló szaúdi származású multimilliomos terroristavezért, Oszama bin LADENT (1957-2011) tartják felelősnek, ezért októberben az Amerikai Egyesült Államok, brit támogatással légitámadásokat indított Afganisztán ellen. Ezzel megkezdődött a terroristavezért rejtegető Mohammad OMAR mollah vezette radikális iszlám állam az Afgán Iszlám Emirátus elleni háború.
- **kr.u. 2002** a törzsfőnöki tanácskozás, a Nagy Tanács (Loja Dzsirga) Hamid KARZAIT (1957-) elismerte Afganisztán ideiglenes elnökének.
- **kr.u. 2003** augusztusában a NATO átvette az Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erő (International Security Assistance Force-ISAF) főparancsnokságát.
- **kr.u. 2004** októberében megtartott választásokon Hamid Karzai győzött és az Afganisztáni Iszlám Köztársaság elnöke lett.
- **kr.u. 2006** szeptemberében MÁTYUS Sándor személyében magyar nagykövet került kinevezésre Kabulba.
- **kr.u. 2009** novemberében lezajlott választásokon ismét Hamid KARZAIT választották öt évre az ország elnökévé.

- **kr.u. 2011.** V. 2. a pakisztáni Abbotábád városában az amerikai különleges erők haditengerészeti kommandója (Navy SEAL) megölte az akkor már közel tíz éve bujkáló Oszama bin LADENT.

- **kr.u. 2011.** megkezdődött a nemzetközi erők kivonása Afganisztánból.

- **kr.u. 2013.** III. 28-án levonták a magyar zászlót a Pol –e Khumriban lévő Tartományi Újjáépítési Csoport (Provincial Reconstruction Team-PRT) táborában.

- **kr.u. 2014.** A választások után mindkét induló fél — Abdullah ABDULLAH és Ashraf GHANI — magát kiáltotta ki győztesnek, és az amerikai diplomáciának komoly erőfeszítésébe került, hogy békésen oldja meg a kialakult helyzetet. Végül is egységkormány alakult GHANI vezetésével, ABDULLAH pedig egy újonnan létrehozott beosztást kapott, ami a miniszterelnök helyettesi beosztásnak feleltethető meg.

* Mudzsahedek azok az iszlám harcosok, akik részt vesznek a Szent Háborúban, a dzsihádban.

** A tálibok (a vallási iskolákban tanuló diákok) mozgalma, a Taliban eredetmítosza szerint az alapító, Mohammed Omár mullah saját, Kandahárhoz közeli kicsiny falujából, Szanghiszárból indította el a lelkes fiatalok háborúját a korrupt, kommunista (!), egymást gyilkoló mudzsahedinek ellen. Valóban, a Taliban népi mozgalomként indult, de semmi esélye sem lett volna, ha nem kap komoly támogatást külföldről.

Forrás ! MARSDEN, Peter: *A talibok titkai, háborúk Afganisztánban.* [The Taliban: War and religion in Afghanistan.] Ford.: DURY Zsuzsa — MAJOROS Etelka — PATAT Bence. Budapest, 2002, Carving Kiadó. 168 p. HU-ISBN 963 00 9128 3.

II. sz. melléklet

A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport Rendőri Tanácsadó és Szakértői Kontingense által Baghlan tartományban tartott képzésének témái.

1. 2007. IX. 22 – X. 4. (létszám: 30 fő), „Bűnügyi helyszínelői ismeretek – alapképzés”
2. 2007. X. 15-24. (létszám: 28 fő), „Közlekedési balesetek helyszínelése – alapképzés”
3. 2007. XI. 5-15. (30 fő), „Közlekedésrendészeti ismeretek”
4. 2007. XI. 24 – XII. 6. (30 fő), „Bűnügyi nyomozói ismeretek – alapképzés”
5. 2007. XII. 8-13. (30 fő) „Rendőrok taktikai képzettségének szintfelmérése, és alapképzés”
6. 2007. XII. 8-13. (15 fő), „Rendőrnők képzettségi szintjének felmérése és alapképzés” (Ez az általunk szervezett képzés jóval megelőzte a többi nemzet, vagy akár az EUPOL AFGHANISTAN hasonló tanfolyamait. Korábban csak a kabuli rendőr akadémián képeztek rendőrnöket, vidéken nem. A későbbiek folyamán (2008) az EUPOL is túlnyomórészt magyar rendőrok bevonásával hajtotta végre, a saját női rendőri képzését).
7. 2008. I. 16 – II. 28. (40 fő), „Operatív ismeretek”
8. 2008. III. 22 – IV. 10. (20 fő), „Taktikai kiképzők kiképzése”
9. 2008. V. 10-22. (30 fő), „Rendőrségi középvezetők képzése”
10. 2008. V. 31. – VI. 12. (30 fő), „Kábítószer-bűnözés elleni képzés”
11. 2008. VI. 21 – VII. 3. (30 fő), „Lőkiképzők kiképzése”
12. 2008. VII. 26 – VIII. 7. (30 fő), „Női rendőrképzés”
13. 2008. X. 11-23. (30 fő), „Bűnügyi nyomozói tanfolyam”.

Forrás ! SZABÓ Miklós: Tartományi Újjáépítési Csoport (PRT). A Magyar Köztársaság uniós felajánlásaképpen, Pol-e Khomri, Baghlan, Afganisztán. 169-171.p. In SZABÓ Miklós (szerk.): *A magyar rendvédelmi erők szerepe a nemzetközi béke és stabilitás megteremtésében.* Budapest, 2010, IRM NOPVK. 182. p. HU-ISBN —

III. sz. melléklet

A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport Rendőri Tanácsadó és Szakértői kontingense által megvalósított fejlesztések Baghlan tartományban.

1. Oktatástechnikai eszközök (fénymásoló, projektor, tábla, nyomtató) vásárlása.
2. Vizesblokk építtetése a tanépülethez.
3. Számítás-technikai tanterem kialakítása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányságon.
4. 13 db számítógép-konfiguráció vásárlása a számítás-technikai terembe.
5. Tanterem kialakítása, kifestetése és bebútorozása az írás-olvasás tanfolyam részére.
6. Irodák felújítása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányságon.
7. Nagyteljesítményű (14 kilowatt) dízel generátor vásárlása és a szükséges generátorház felépíttetése a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányságon kialakított számítás-technika terem energiaellátása érdekében, egyidejűleg a villamosvezeték-rendszer felújításával.
8. Benzín üzemű generátor vásárlása a tanépület energiaellátása érdekében, majd feleslegessé válása után fejlesztésként átadva a Gyorsreagálású Rendőri Erő (QRF) részére.
9. Épületbérlet a Deh-e-Sallah-i rendőrség elhelyezésére 2008. márciustól 2009. III. 31-ig folyamatos jelleggel.
10. Oktatástechnikai segédeszközök vásárlása a tanfolyamok eredményes megtartása érdekében (pendrive, CD lemezek, fénymásoló papír).
11. Toyota Hiace típusú, műszaki mentő gépkocsi átadása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányság részére, teljes felszereléssel.
12. Toyota Hiace típusú, bűnügyi helyszínelő gépkocsi átadása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányság részére.
13. Négy darab bűnügyi helyszínelői táskát átadása Baghlan megye, járási rendőrkapitányságai részére.
14. Laptop vásárlása az afgán belügyminisztérium – PRT összekötője részére.
15. A végrehajtó járóállomány napi tevékenységéhez szükséges eszközök vásárlása (viharlámpák, bilincsek, taktikai tükrök, kézi-lámpák, elemek, övek, pólók, karabinerek, lámpaizzók, termoszkok, ágyneműk, kályhák).
16. Irodai eszközök vásárlása (kábelek, lámpaizzók, párologtatók, mobil légkondicionáló a tanterembe, függönyök).
17. Egyéb technikai eszközök beszerzése (porszívó, vizes tömlő, vasrács ajtóra, ventilátor, falióra).
18. Nagyteljesítményű, korábban használhatatlan tűzoltóautó teljes körű felújítása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányság tűzoltósága részére.
19. 184 db télikabát és 120 db takaró vásárlása a rendőrség különböző rendőrőrsi és a helyi börtön őrszemélyzete részére.
20. 12 db kézi fémkereső detektor vásárlása a biztonsági feladatok hatékony végrehajtásáért.
21. Alvávizsgáló tükrök beszerzése a hatékony gépkocsi-ellenőrzések érdekében.
22. Egészségügyi anyagok, kötszerek és felszerelések átadása a helyi kórház számára.
23. A vizesblokk víznyerő kútjának kitisztítása és felújítása a Pol-e-Khomri Rendőrkapitányságon.

IV. sz. melléklet

*Az afganisztáni missziókban résztvevők névsorai**I. Külügyminisztérium és Belügyminisztérium
nemzetközi rendőri kiképző missziójának tagjai**Az első kiképző csoport névsora 2004. V. 9. – 2004. IV. 9.*

KOTRICZ János r. őrgy. kontingens-parancsnok
BARNA Zsolt hőr. őrgy.
KOLLÁR Zsolt r. őrgy.
PAPP András r. szds.
SERE Zoltán r. szds.
TORDA Sándor. r. tzls.

A második kiképző csoport névsora 2004. VIII. 21. – 2004. XII. 22.

KOTRICZ János r. őrgy. kontingens-parancsnok
BARNA Zsolt hőr. őrgy.
DELY Péter r. őrgy.
SZABÓ Zoltán r. tzls.
TORDA Sándor. r. tzls
TÓSA Péter r. ftzls.

A harmadik kiképző csoport névsora 2005. III. 5. – 2005. VIII. 1.

KOTRICZ János r. őrgy. kontingens-parancsnok
BARNA Zsolt hőr. őrgy.
DELY Péter r. őrgy.
TORDA Sándor. r. tzls

*II. A Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport,
Rendőri Tanácsadó és Szakértői Kontingensének tagjai**Az első csoport névsora 2007*

KOTRICZ János r. alez. kontingens-parancsnok (2007. VII. 8. – 2007. IX. 8.)
BARNA Zsolt r. alez. (2007.07.08. – 2007.12.31.)
GYÖRI Gábor r. szds. (2007.07.08. – 2008.07.08.)
DÖMÖLKI Zsolt r. alez. kontingens-parancsnok (2007. IX. 6. – 2008. IX. 7.)

A második csoport névsora 2008

DÖMÖLKI Zsolt r. alez. kontingens-parancsnok (2007. IX. 6. – 2008. IX. 7.)
HEGEDŰS János r. alez. kontingens-parancsnok (2008. VIII. 25. – 2009. III. 4.)
GYÖRI Gábor r. szds. (2007. VII. 8. – 2008. VII. 8.)
MÁJER János r. ftzls.
KRAJJCZÁR Ferenc. r. tzls. (2008. VII. 14. – 2009. VII. 14.)
KÁROLYI Róbert. r. zls. (2008. VII. 14. – 2010. I. 15.)

A harmadik csoport névsora 2009

HEGEDŰS János r. alez. kontingens-parancsnok (2008. VIII. 25. – 2009. III. 4.)
KRAJJCZÁR Ferenc. r. tzls. (2008. VII. 14. – 2009. VII. 14.)
KÁROLYI Róbert. r. zls. (2008. VII. 14. – 2010. I. 15.)
LÁSZLÓ Tamás r. alez. kontingens-parancsnok (2009. II. 14 – 2010. II. 14.)

A negyedik csoport névsora 2010

LÁSZLÓ Tamás r.alez. kontingens-parancsnok (2009. II. 14 – 2010. II. 14.)
KÁROLYI Róbert. r.zls. (2008. VII. 14. – 2010. I. 15.)

III. Az Európai Unió afganisztáni Rendőri Missziója magyar kontingensének tagjai:

Az első csoport névsora 2008

KOTRICZ János r.alez. kontingens-parancsnok (2008. II. 4. – 2009. I. 11.)
DELY Péter r.alez. (2008. II. 04. – 2009. II. 6.)
MÁRTON Csaba r.örgy. (2008. II. 4. – 2009. I. 19.)
BEBŐK Viktor polgári szakértő

A második csoport névsora 2009

KOTRICZ János r.alez. kontingens-parancsnok (2008. II. 4. – 2009. I. 11.)
DELY Péter r.alez. (2008. II. 4. – 2009. II. 6.)
MÁRTON Csaba r.örgy. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
Dr. VÁRALJAI Tímea r.szds. (2009. V. 16. – 2010. IX. 16.)
ÁCS Imre. r.fhdgy. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
SZABOLCS Attila r.tzls. (2009. II. 23. – 2010. II. 24.)

A harmadik csoport névsora 2010

LÁSZLÓ Tamás r.alez. kontingens-parancsnok (2010. II. 14. – 2011. II. 14.)
MÁRTON Csaba r.örgy. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
Dr. VÁRALJAI Tímea r.szds. (2009. V. 16. – 2010. IX. 16.)
ÁCS Imre. r.fhdgy. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
SZABOLCS Attila r.tzls. (2009. II. 23. – 2010. II. 24.)
CZENE Zsolt r.hadgy. (2010. II. 23. – 2011. II. 24.)
HORVÁTH Balázs r.zls. (2010. II. 23. – 2011. II. 24.)
KONDÁS Tibor r.örgy. (2010. II. 23. – 2012. II. 23.)
BALASSA Bence r.örgy. (2010. VI. 26. – 2011. XI. 30.)
Dr. HARMATHY József r.örgy. (2010. VI. 26. – 2011. XII. 31.)

A negyedik csoport névsora 2011

KONDÁS Tibor r.alez. kontingens-parancsnok (2010. II. 23. – 2012.02.23.)
MÁRTON Csaba r.örgy. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
CZENE Zsolt r.hdgy. (2010. II. 23. – 2011. II. 24.)
HORVÁTH Balázs r.zls. (2010. II. 23. – 2011. II. 24.)
BALASSA Bence r.örgy. (2010. VI. 26. – 2011. XI. 30.)
Dr. HARMATHY József r.örgy. (2010. VI. 26. – 2011. XII. 31.)
Dr. SZALAY Zsolt r.örgy. (2011. II. 23. – 2013. IV. 1.)
DÖMÖLKI Zsolt r.alez. (2011. II. 23. – 2012. X. 17.)
ÁCS Imre. r.szds. (2009. V. 16. – 2011. V. 29.)
FEKETE Tamás r.örgy. (2011. XII. 09. – 2013. VI. 10.)

Az ötödik csoport névsora 2012

KONDÁS Tibor r.alez. kontingens-parancsnok (2010. II. 23. – 2012. II.23.)
DÖMÖLKI Zsolt r.alez. kontingens-parancsnok (2011. II. 23. – 2012. X. 17.)
Dr. SZALAY Zsolt r.örgy. kontingens-parancsnok, (2011. II. 23. – 2013. IV. 1.)
FEKETE Tamás r.alez. (2011. XII. 09. – 2013. VI. 10.)

PATAKY Attila r.szds. (2011. II. 23. – 2012. III. 22.)
Dr. KEMÉNY Gábor r.alez. (2012. IV. 4. – 2014. V. 14.)
Dr. KAPRONCZI Mihály r.örgy. (2012. VIII. 18. – 2014. II. 18.)
VELÉNYI Balázs r.örgy. (2012. VIII. 18. – 2013. VIII. 18.)
TÖRÖK Péter r.fhdgy. (2012. VIII. 18. – 2014. VIII. 18.)
HRABOVSZKI József r.zls. (2012. IX. 14. – 2014. V. 14.)

A hatodik csoport névsora 2013

Dr. SZALAY Zsolt r.örgy. kontingens-parancsnok, (2011. II. 23. – 2013. IV. 1.)
FEKETE Tamás r.alez. kontingens-parancsnok (2011. XII. 9. – 2013. VI. 10.)
Dr. KEMÉNY Gábor r.alez. kontingens-parancsnok (2012. IV. 04. – 2014. V. 14.)
Dr. KAPRONCZI Mihály r.örgy. (2012. VIII. 18. – 2014. II. 18.)
VELÉNYI Balázs r.örgy. (2012. VIII. 18. – 2013. VIII. 18.)
TÖRÖK Péter r.fhdgy. (2012. VIII. 18. – 2014. VIII. 18.)
HRABOVSZKI József r.zls. (2012. IX. 14. – 2014. V. 14.)
MÁRTON Csaba r.alez. (2013. II. 11 – 2015. XII. 11.)
BALASSA Bence r.örgy. (2013. VI. 30. – 2014. VI. 30.)
STELMACH László r.örgy. (2013. VII. 13. – 2014. VII. 13.)
KERTÉSZ Ágnes r.örgy. (2013. XII. 28. – 2015. XII. 28.)

A hetedik csoport névsora 2014

Dr. KEMÉNY Gábor r.alez. kontingens-parancsnok (2012. IV. 04. – 2014. V. 14.)
MÁRTON Csaba r.alez. kontingens-parancsnok (2013. II. 11 – 2015. XII. 11.)
Dr. KAPRONCZI Mihály r.örgy. (2012. VIII. 18. – 2014. II. 18.)
BALASSA Bence r.örgy. (2013. VI. 30. – 2014. VI. 30.)
KERTÉSZ Ágnes r.örgy. (2013. XII. 28. – 2015. XII. 28.)
STELMACH László r.örgy. (2013. VII. 13. – 2014. VII. 13.)
TÖRÖK Péter r.fhdgy. (2012. VIII. 18. – 2014. VIII. 18.)
HRABOVSZKI József r.zls. (2012. IX. 14. – 2014. V. 14.)
Dr. HARMATI József r.örgy. szerződéses
KONDÁS Tibor r.alez. szerződéses
SZALAY Zsolt r.örgy. szerződéses

A nyolcadik csoport névsora 2015

MÁRTON Csaba r.alez. kontingens-parancsnok (2013. II. 11 – 2015. XII. 11.)
DÖMÖLKI Zsolt r.alez. kontingens-parancsnok (2015. VI. 26. – 2016. VII. 15.)
KERTÉSZ Ágnes r.örgy. (2013. XII. 28. – 2015. XII. 28.)
BENUS Dávid. r.tzls. (2015.IV. 28. – 2016. IV. 27.)
SZALAY Zsolt r.örgy. szerződéses

A kilencedik csoport névsora 2016

DÖMÖLKI Zsolt r.alez. kontingens-parancsnok (2015. VI. 26. – 2016. VII. 15.)
BENUS Dávid. r.tzls. (2015. IV. 28. – 2016. IV. 27.)
Dr. PAPNÉ Végső Julianna r.alez. (2016. V. 27. – 2016. VIII. 6.)
SZALAY Zsolt r.örgy. szerződéses

V. sz. melléklet

***A rendvédelmi békefenntartói kontingensek tagjai számára
kidolgozott felkészítési rendszer elemei.***

- pályázatás,
- felmérések (nyelvi, fizikai, egészségügyi, pszichológia),
- alapképzés (3 hét),
- konkrét misszióra történő felkészítés (1 hét),
- a hozzátartozók felkészítése (1 nap),
- visszailleszkedési program (2-3 nap),
- kiképzők felkészítése (3 hét),
- parancsnoki tanfolyam (2 hét),
- katonai rendőri, rendfenntartó felkészítés (1-2 hét),
- rendőri mesterlövő képzés (3-4 nap),
- békefenntartással foglalkozó szemináriumok, konferenciák szervezése (1-4 nap),
- nemzetközi békefenntartó tanfolyamokon, szemináriumokon való részvétel (1-3 hét).

VI. sz. melléklet

A missziós tanfolyamra jelölt személyi állomány alaptanfolyamának témái.

- A békeműveletekkel foglalkozó szervezetek történeti áttekintése (EBESZ, ENSZ, EU, MFO, NATO, NYEU) és a rendvédelmi békefenntartás kialakulása.

- Emberjogi ismeretek, a rendőri munka nemzetközi követelményei.
- Stressz-kezelés.
- Elsősegély nyújtási ismeretek.
- Fizikai felkészítés (testnevelés).
- Nemzetközi protokoll és diplomácia.
- Kihallgatási módszerek alkalmazása.
- Jelentésírási gyakorlatok.
- Békefenntartói gyakorlat.
- Aknaismeret.
- Telekommunikációs ismeretek, rádióforgalmazási gyakorlat.
- Térképolvasási gyakorlat.
- Gépjármű- és terepvezetési gyakorlatok.
- Lövészeti gyakorlatok.
- Taktikai képzés.
- Számítógépes ismeretek.
- Angol nyelvi képzés.

